

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Impedimenta Matrimonij

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

tamen dicuntur eorum foro. Et idem dic de exemptione gabellatum. Etiam post obitum viri, quamdiu vidua, & honeste vixerint. Amaya in C. lib. 10. tit. 39. de num. 16. p. 6. tr. 8. ref. 6.

Item tertiarum.

14 Item gaudent Oblati, seu Tertiarii Religionum, si in monasterio viuunt, & absque fraude se & sua ei obtulerint: etiam quoad delicta ante oblationem commissa. Sic Sacra Congregatio apud Aldan. in comp. tit. 10. num. 15. quæ addit, in casu fraudis, tales à laico iudice puniri posse, non tamen pœna corporea, sed pecuniaria. Porro Maria. cap. 114. num. 6.

Et tertia via Religiosorum cum certis clausulis.

præter conditiones prædictas requirit in his mand. pationem perpetuam monasterio, & habitum debitum, per quæ à secularibus distinguantur, part. 4. tr. 1. resol. 31. Gaudent etiam sorores tertiariae S. Franc. etiam in domibus viuentes, si vitam cœlibem ex voto traducant. Sic S. Congregat. & tenet Pont. de imped. caus. 27. cap. 19. §. 5. Contra iura autem declaratio Leon. X. ab eodem revocata fuit, edita constit. 1. Mart. 1518. part. 1. tractat. 2. ref. 85. part. 4. tract. 1. ref. 31. §. Notandum, & part. 6. tract. 8. resol. 30. in fine.

Inseruiens in Bull. Coen. disput. 1. quæst. 16. sect. 1. punct. 3. n. 18. libus cum habitu.

15 Item gaudent foro ex Bonacina illi homines, qui habitum Religiosum induci, inseruiunt monialibus, petendo pro illis elemosynas. ref. 31. cit. in fine §. 1.

Eremita approbati.

16 Item Eremitæ, Ordini vel Ecclesiæ speciatim addicti, paupertatis, vel alterius obligationis voto apud Episcopum, vel alium Prælatum edito Martinus cap. 114. num. 8. & alii part. 4. tract. 1. resol. 35.

Et hospitalarii.

17 Hospitalarii laici coniugati, & habentes de proprio, Abbas censet non gaudere foro, in cap. 2. nu. 11. de foro comp. Barbosa verò n. 40 gaudere inquit, dum modo inserviant Hospitali, Episcopi auctoritate constructo. Vide Decian.

tom. 1. lib. 4. cap. 9. num. 39. p. 3. tract. 1. ref. 60.

IMPEDIMENTA Matrimonii.

1 **I**mpedimenta Matrimonii sunt Impedimenta duplicis generis: aliqua enim tantum impediunt, nêlicitè contrahi, alia tantum postualia verò etiam contractum dirimunt, tamquam invalidum. Priora sunt illud iniquitæ, vorum, interdictum, sponsalia, catechismus, & crimen.

2 Et nomine voti intellige votum simplex Religionis aut castitatis. Quod remanet etiam in Religiosis nulliter professis, nam votum castitatis vel Religionis, ob connexionem essentialem cum statu religioso, semper valet vt potest, & sic salte vt simplex. Sanch. de matr. l. 7. disp. 27. n. 13. p. 6. tr. 7. ref. 51. & p. 11. tr. 5. ref. 39.

An qui post votum simplex castitatis virginis violaret sub promissione coniugii, teneretur ad votum: an ad matrimonium, & an peccet mortaliter vxorè ducens cum voto Religiosis, animo in eam intrandi anre consummationem vide verb. Ingressi Religionem, n. 2. & 3. Votum autem solemnè etiam dirimit, vt infr. n. 14.

3 De impedimento interdicti vide verb. Matrimonium, nu. 41. Impedimentum sponsalium est, quod contrahens sponsalia cum vna, non potest ducere aliam sine peccato, nisi interveniat iusta causa, quæ ad sponsaliorum solutionem sufficiat, iuxta dicenda verb. Sponsalia à num. 8.

4 Impedimentum Catechismi contrahitur ab eo, qui tenet infantem baptizandû, respondetque eius nomine ministro interroganti, an credat, an renuet diabolo, &c. Et quidem si idem sit pater catechismi, & Baptismi, contrahit impedimentum dirimens, si solus Catechismi, contrahit tantum impediens ex cap. 1. de rogen. spir. in 6 nunc autem per Tridentinum, puro probabiliter cum Pontio lib. 6. c. 11. num. 3. contra Palatium in 4. d. 42. disp. vnic. nullam contrahere; quia in illo dicitur spiritualis cognatio nō contrahi, nisi in Baptismo, &

& Confirmatione. Pro qua sententia Pontius citat declarationem Sacrae Congregat. Interpretum. part. 3. tractat. 4. resolut. 260

Ex crimen.

5 Crimina impedientia sunt vxoricidium, presbytericidium, matrimonium cum moniali scienter contractum, propterea proles de fonte fraudulenta susceptio, publica poenitentia, raptus alienae sponsae, & incestus cum consanguineis coniugis aut sponsae adhuc viventis, saltem intra secundum gradum post Tridentinum. Sed hoc impedimentum criminis per diurnam consuetudinem sublatur existimo cum Coninch de Sacrament. disputat. 30. dub. 3. n. 25. contra Rebellium part. 2. lib. 3. quest. 18. n. 23. Si quis vero scrupulosus dispensationem de eo perere velit, adeat Episcopum, secundum Navarr. & DD. communiter apud ipsum lib. 4. constit. 9. n. 5 part. 3. r. 4. res. 159.

Alia etiã dirimunt.

6 Impedimenta DIRIMENTIA antiquitus plura, per Tridentinum redacta sunt ad duo decim, quibus duo alia de novo adiecit; & continentur omnia in his verbis.

Error, conditio, votum, cognatio, crimen.

Culus disparitas vis, Ordo, ligamen, honestas;

Si sis affinis, si forte coire nequibis,

Si sponsum rapias, si clandestinus inibis.

Ve error.

ERROR debet esse in substantia, ut si quis existimet ducere Bertam, & ducat Angelicam: nam error in qualitate non obstat: nisi qualitas attingat statum libertatis vel servitutis, ut si quis purans ducere liberam, vel liberum, inveniat servam, vel servum, quo casu matrimonium nullum esset ex impedimento Conditionis. Votum debet esse solemnè religiosae professionis, etiam Equitum S. Ioannis non autem aliorum. Vide verb. Religiosi Milites n. 4. & monachus, qui post votum emissum matrimonium iniret, incurteret ipso facto excommunicationem, etiam de consanguin. & affin. & puniri posset ab Inquisitoribus, ut dicemus verb. Inquisitorum. n. 83.

Conditio, votum solenne.

7 COGNATIO triplex est; naturalis, spiritualis & legalis. Prima dicitur consanguinitas, estque coniunctio multorum per dependentiam; aut ad se invicem, (& dicitur in linea recta, in qua impedimentum confurgit ex omni gradu in infinitum) aut à communi capite (& dicitur linea transversalis, & impedit ad quartum gradum inclusivè) secundum sanguinem. Cognatio spiritualis contrahitur in Sacramentis Baptismi & Confirmationis. Vide verb. Patrinus. Legalis contrahitur per adoptionem alicuius in filium. Est autem duplex; perfecta, quae dicitur arrogatio, quae scilicet adoptatus transit in potestatem adoptantis, fitque eius necessarius hæres, de potestate supremi Principis tantum: & imperfecta, quae retinet nomen generis, qua nimirum adoptatus remanet sub potestate patris carnalis, nec fit hæres necessarius adoptantis testantis, sed tantum iustitiam, atque eam sufficit auctoritas Magistratus. Et quidem in sententia Praepositi in 3. p. quest. 7. dub. 13. n. 109. & aliorum, utriusque adoptionis cognatio irritat matrimonium: quia iura in distincte loquuntur. Sed Sanchez de matrim. tom. 2. lib. 7. disp. 63. n. 8. probabilius tenet, solam cognationem adoptionis perfectae dirimere, & ita interpretanda esse iura, quia in re poenali restringi debent: praesertim, quod periculum incontinentiae ex cohabitatione, ait D. Th. fuisse motivum huius impedimenti statuendi, non procedit in adoptione imperfecta, in qua adoptatus non habitat in domo adoptantis. Et in hac sententia est ipse D. Thom. in 3. part. quest. 57. art. 2. ut colligitur ex ratione citata, quam assignat. Ex quibus Ludovic. de S. Iuan. de matrim. quest. 6. artic. 11. dub. 2. conclus. 4. docuit, ex adoptione imperfecta oriri solum impedimentum impediens, quod tamen etiam negat Ochagavia de Sacram. tractat. 3. quest. 58 num. 5 part. 4 tract. 4. resol. 120. & part. 9. tract. 6. resol. 54.

Cognatio naturalis.

Spiritualis.

Et legalis.

Qua oritur ex adoptione perfecta.

8 Porro hoc impedimentum nascitur inter ipsum adoptantem, & adoptatum, & filios nepotesque adoptati usque ad quartum

quartum gradum; inter filios adoptantis & adoptatum, & inter uxorem adoptantis & adoptatum, uxoremque adoptati, & adoptantem, cap. *unic. de cogn. leg. 7.* Inter ipsos autem adoptatos nullum est impedimentum: quia cum raro plures adoptari soleant ad hoc iura non respexere, nec extendi debent, ut contra Ledesm. *de matrim. quest. 57. artic. 3.* Rebellius *p. 2. lib. 3. quest. 7. concl. 3. nu. 12.* Addeas, inter adoptatum & filiam illegitimam adoptantis non esse impedimentum, *p. 4. tr. 4. ref. 21.*

Crimen homicidii vel adulterii, vel utriusque.

9. **CRIMINA** matrimonium dirimentia quatuor sunt. Primum, si adulter promittit adulteræ se illam ducturum mortuo viro. Secundum, cum vir, & femina conveniunt ad occidendum Coniugem, ut inter se contrahant, & de facto occidunt. Tertius, cum vnus coniugum occidit alterum animo contrahendi cum adultero, etiam ignorante. Quartum, cum quis post matrimonium ratum cum vna, contrahit, & consummat cum alia sciente. De primo habetur cap. *significasti. de eo, qui duxit uxorem. Ec. de secundo. cap. laudabilem, de conuers. coniug. de tertio in cap. super hoc, de eo, qui polluit per adult. & de quarto. cap. veniens, & c. propositum. de eo qui duxit. Ec. 7.* Porro primum Sanch. *dis. 79. num. 10* tenet contrahi ab adultero, etiam si promissio coniugij sit ficta. Henriquez *verò lib. 12. cap. 14. num. 3.* probabiliter etiam docet, debere esse seriam item mutua & reciprocam, & Laymann. *lib. 5. tractat. 10. part. 4. c. 10. num. 4.* debere esse puram, aut purificatam ante coniugis mortem: suspensa enim, & quæ pendet ex futuro eventu, non dicitur simpliciter promissio, *part. 3. tractat. 4. resol. 198.* Sed si habuerunt intentionem occultam, non contrahitur impedimentum, sed si occidat cum animo contrahendi cum vna ex filiabus Titij, contrahitur impedimentum cum omnibus. Sanch. *part. 9. tractat. 7. resol. 25.* Secus si fide promisit eam ducere. Hurtad. *ibid. resolutione 26.* de taciturnitate dissentiunt DD. *Ibid. 5.* Sed sic obiter. Incurrit *verò* adulter promittens coniugatæ

Intentio occulta non inducit impedimentum, si occidat cum animo contrahendi cum vna sorore non potest contrahere cum nemine.

matrimonium post mortem viri, etiam si ignoret hoc esse impedimentum, *p. 10. tr. 13. ref. 51.*

10. Impedimentum **DISPARITATIS CVLTVS** est inter duos, vnū Baptistarum, alium non item. Si vterque Christianus sit Baptistarum, sed vnus Catholicus, alter hæreticus, matrimonium non est invalidum, sed illicitum. Si coniuges infideles conuertantur, debent in suo matrimonio, non contra ius naturæ contracto, permanere. Si verò alter conuertatur requirere debet alterum, an conuertatur etiam vel e, aut cohabitare absque Creatoris assensu, & si tenuat, contrahere potest prohibito; quia primum Matrimonium solutum est. Si autem aded distet, ut commodè requiri non possit, Sanchez *lib. 7. disp. 74. n. 12.* nihil ultra requirit inquit, nam moraliter certum est, quòd nolit conuertì & lares relinquere. Pontius *verò lib. 7. c. 8. n. 12.* requirit dispensationem Pontificis, vterque probabiliter, *p. 3. tr. 4. ref. 264.*

11. Coniug. verò infidelis, qui coniugem conuersum sequi non vult, potest secundum Sanchez *disputat. 77. numer. 6.* ad aliud matrimonium transire: quia nullo iure id sibi prohibetur: non enim sæculari, quia nullum est: nec Ecclesiastico, quia ad illud non tenetur. Peccare igitur contra ius naturale, & diuinum, violando leges prioris matrimonij, quia coniugem conuersum sequi tenebatur, at matrimonio dissoluto, nil superesse, quo ab alio contrahendo prohibeatur. Sed aduersus Sanchez insurgit Pontius *n. 25. ex cap. si infidelis 18. quest. 2.* & ex D. Thom. *in 4. d. 37. quest. 2. artic. 5. ad 3.* aitque in iure citato Ecclesiam non id decernere, sed solum promulgare pœnam violati matrimonij, & veræ fidei infidelitatem de iure diuino. Vtraque etiam sententia est probabilis, *par. 3. tractat. 4. ref. 263.*

12. Iam verò matrimonium Catholicum cum hæretico, vel infideli non esse ita malum intrinsecè, docuerunt Sanch. *disput. 72. nu. 5.* Filiuccius, & alij, ut nulla circumstantia licitum reddi possit. Et Pontius *in append. cap. 6.* id procedere inquit,

Cultus hæreticus in Christianum, & non Christianum.

Non tamè Catholicum cum hæretico.

Nam horum matrimonii non est omnino illicitum ex quacunque causa.

inquit, etiam si in aliquo casu adesset periculum perversionis, si magna aliqua & eximia id postulet causa, augmenti nimium & propagationis Ecclesie, tranquillitatis eius status, aut liberationis catholicorum, qui sub aliquo haeretico Principe detinentur oppressi. Nam exponere se periculo peccandi ex magna & urgente causa non est peccatum, non enim amatur periculum, sed illud ingens bonum, quod absque tali periculo acquiri non potest. Ita ille ex D. Thoma, Cajetano, & aliis, *part. 3. tr. 4. resol. 269.*

Item Vis.

13. † Impedimentum vis est, quando alter conjugum contrahit ex metu; nam tunc etiam si interius consentiat, matrimonium est nullum. Vide *verb. Metus, à n. 7.*

Ordo Sacer.

14. † Impedimentum ORDINIS confurgit ex Ordine sacro ante matrimonium suscepto, eo quia habet votum castitatis adnexum. † Sed advertite, quod si sacer Ordo per vim, & metum susceptus sit, omnes DD. cum Sanch. *de matrimon. tractat. 2. lib. 7. disput. 29.* dicunt matrimonium non dirimere, quia votum adnexum non est validum, *c. per latam, de iis, qua vi, &c.* Solus Pontius contrarium docet ex multis *lib. 7. cap. 29. num. 3* faretur tamen, sic ordinatum dignum esse dispensatione, *part. 3. tractat. 4. resolutione 193.*

Ligamen.

15. † Impedimentum LIGAMINIS confurgit ex Matrimonio rato, & multo magis consummato: qui enim vivente conjugum cum alio contraheret, non contraheret valide. † Et idem juris esse ait Coninch *de Sacrament. disput. 2. 4. dud. 6. num. 53.* cum quis secundo contrahat mortuo primo conjugum, quem tamen putat esse vivum; quia is non habet veram intentionem contrahendi, cum non possit serio intendere id, quod existimat impossibile. Quod tamen negat Sanchez *tom. 1. lib. 2. disput. 33. numer. 2.* quia talis persona est legitima, & revera habilis ad contrahendum, & intendit contrahere quatenus potest. Et affert paritatem de Baptismo haeretici, qui si habet intentionem Ecclesie, verè baptizat, quamvis Baptismus rem irritoriam putet. Pontius has opiniones conciliat

Summa Diana.

lib. 4. cap. 23. num. 1. & primam procedere inquit, quando conjux impotentis & impotentiae conscius contrahere velit contra fas, & jus: nam hic non est similis haeretico baptizanti, qui scit se posse facere quod intendit, id est facere quod intendit Ecclesia, ille non item. Secundam vero, quando impedimentum ignoraret, vel conditionatum consentum eliceret, v. gr. *quamvis de jure non possim, si tamen foris contrahere possim, consentio*: nam cum haec conditio sit de praesenti, & revera purificata, matrimonium debet consistere. *part. 3. tractat. 4. resolutione 293.*

16. † Impedimentum justitiae publicae HONESTATIS oritur ex sponsalibus, aut matrimonio rato cum consanguineo conjugis. De sponsalibus id habetur in *cap. unic. de spons. in 6.* de matrimonio rato colligit Abbas in *c. sponsum de spons.* argumento à minori ad majus. Igitur qui sponso dicit cum aliqua non potest, ea vivente, vel mortua, contrahere cum consanguinea in primo gradu post Tridentinum *sess. 24. cap. 3.* qui vero contrahit, prohibetur usque ad quartum gradum inclusivè. † *part. 9. tract. 6. resol. 13.*

17. Non solvi hoc impedimentum ait Sanchez *tom. 2. lib. 7. disput. 65. num. 21* si sponsalia communi consensu solvantur: quia remanet post mortem, quae est major sponsalium dissolutio. Sed hoc argumentum non est firmum: nam idem mortuo sponso, sponsalia non dissolvuntur; quia ille praesumitur decessisse, vel saltem debuisse decedere cum ea voluntate, cum qua contraxit sponsalia: in nostro autem casu adest voluntas expressa dissolutionis sponsaliorum. Ideo contrarium dicendum puto cum Rebelio *part. 2. lib. 3. quest. 14. numer. 3* ubi adducit pro hac sententia declarationem Cardinalium *part. 3. tract. 4. resol. 222.* Et etiam oritur hoc impedimentum ex matrimonio nullo, dummodo non sit ex defectu consensus. Valentia *part. 9. tract. 6. resol. 50.*

Ex matrimonio nullo non ex defectu consensus.

18. † AFFINITAS, si oriatur ex matrimonio consummato, seu ex copula

Affinitas.
Naa
licita,

licita, dirimit matrimonium usque ad quartum gradum inclusive: unde mortuo conjugē, non potest quis contrahere cum consanguineo illius intra quartum gradum: si verò oriatur ex copula fornicaria, non excedit secundum gradum: ut qui fornicariē cognovit mulierem, nō possit ejus consanguineam in primo, vel secundo gradu in matrimonium ducere.

*Qua non ori-
tur ex matri-
monio rato.*

† Quae verò requirantur ad contrahendam affinitatem, consule nos supra verb. *Affinitas*, ubi diximus, requiri copulam carnalem. Ex quo nunc inferimus cum Gutierrez cap. 54. num. 23. & aliis contra Præpositum in 3. part. 9. dub. 11. num. 88 ex matrimonio rato, & non consummato non oriri impedimentum affinitatis, sed solum honestatis: ac proinde pro ejus dispensatione non esse solvendum Datariae duplum, nec cognoscentem consanguineam uxoris nōdum cognitae, incurtere excommuni. *Clem. un. de consang. in. Ratio autem est, quia propinquitas sanguinis verbis, dicitur, non efficitur, ut declaravit Pius V. in Bulla. Ad Romanum, & sacra Congregatio apud Rebell. n. 109 & Farinac. in sess. 44. cap. 3. part. 6. tract. 8. resol. 25.*

*Et impoten-
tia perpetua.*

19. SI FORTE COIRE NEQUIBIS duplicem impedimentum, si nimirum conjux aut inepta habeat instrumenta generationis, aut omnino non habeat. Debet autem ineptitudo esse perpetua. † Sed

*Cum qua nō
valet matri-
monium, etiam
ad castē vi-
vendum.*

20. Nota primò, quod impotentes impotentia perpetua non possunt nubere, ne in ordine ad castē vivendum quidem: nam de intrinseca matrimonii ratione est traditio potestatis ad usum, & copulam conjugalem, quam impotentes tradere non possunt, eum non habeant: nec possunt matrimonii, vel alterius Sacramenti, aut contractus rationem essentialē ad suum ipsorum arbitrium immutare. Accedit Bulla Sixti V. edita anno 1587, declarans, matrimonia spadonum, vel eunuchorum prorsus eviratorum cum quibusvis mulieribus sive scientibus, sive ignorantibus, esse, & semper fuisse irrita. Et ita docet Henriquez lib. 12. cap. 8. num. 1. & ex recentioribus

Sylvius in add. ad 3. part. quest. 58 art. 1. quest. 2. & alii communiter. (Ex quibus rectè ait Lugo de Sac. pœn. disput. 16. sect. 6. n. 338. in Confessione eunuchi explicandam esse circumstantiam, impotentiae, non solum in peccato fornicationis, sed etiam in peccatis internis contra castitatem, si non præscindunt à malitia contra naturam, quam talis circumstantia superaddit, juxta dicta verb. *Delectatio, num. 3.* Licet dubitet Filiucius, an talis circumstantia mutet speciem. part. 6. tract. 6. resol. 35.) Non est tamen improbabilis contraria sententia, quam ex cap. consultationes. & c. requisisti, de frig. & malef. & ex D. Thoma, Paludano, & alii docet Pontius lib. 7. à cap. 55. Et ejus fundamentum est, quia, cum superveniēs impotentia perpetua matrimonium jam contractum nō dirimat, signum est aptitudinem ad generandum non esse materiam necessariam matrimonii: deficientē enim materia necessaria, omnia sacramenta deficiunt. De essentia ergo matrimonii solum esse mutuum animorum conjunctionem in naturalem vitæ societatem eum diversitate sexus: quod totū reperitur in matrimonio spadonum, & in hoc matrimonio præberi dominium corporis, esto non adsit aptitudo ad generandum, quae est propter usum, nec esse novum in his, quorum usus distinguitur à dominio, traditionem solius domini posse esse integram materiam contractus independentem ab usu. Et respondet ab argumenta contraria. part. 4. l. 4. resol. 75.

*Licet valere
dicat Pontius*

21. Nota secundò, quod mulier nubēs cum impedimento extraordinariae arctitudinis, ob quod usui maritali inepta redditur tenetur si absque periculo mortis, aut gravis, & periculosa infirmitatis, potest pati incisionem, & apta fieri. Sibi enim imputet, quod sibi ante nuptias nō prospexerit. par. 3. in add. res. 3. §. Hoc supposita. Si verò ipsa ex se apta sit ad copulam, vir autem ejus inveniatur ineptus propter extraordinariam genitalium magnitudinem, vel debilitatem, non tenetur pati incisionem, etiam si commode possit, quia cum defectus sit ex parte

*Et mulier
inepta propter
arctitudinem
tenetur le-
vem incisio-
nem pati.*

viri

Secus, si defectus oriatur ex superfluitate viri.

virī ipsi incumbit remedium adhibere, & se aptum reddere, præsertim quod talē incisionem virginalis horret natura, nec facile patitur honestas. Sic Ochagavia de sacr. tr. 3. q. 69. n. 16. & cum eo Pontius Hurtad, & alii contra Megaliū in promptom. 1. v. corruptio. virginis, n. 5. caput autem ex litteris, & c. fraternitatis, de frig. & malef. loquuntur in primo casu. Quid ergo agendum si id contingat? Respondeo, si nulla est spes claustra rumpendi, matrimonium solvi debere, quia nullum est; nec in contractu jus ulli acquisitum est, celebratus est enim sub conditione tacita, quod conjuges apti sint, non simpliciter in ordine ad eorum sexum, sed ad hanc conjugem in particulari, unde si vir, alioqui aptus in ordine ad aliquam aliam mulierem, ineptus sit in ordine ad hanc uxorem, alias ex se aptam, quamvis hæc possit per levem incisionem apta fieri etiam in ordine ad improporionatum virum, non acquirit in corpus ejus dominium, nec ipsa incisionem pati tenetur: sed matrimonium dissolvi debet, si autem infra triennium sit spes claustra rumpendi; id tempus expectari debet de jure Pontius lib. 7. cap. 62. num. 2. p. 3. tr. 4. ref. 201. & in addit. secund. ref. 3. & p. 11. tr. 5. ref. 9.

Item Raptus.

22. † Et supradicta duodecim impedimenta sunt de jure antiquo, duo quæ sequuntur, addidit Tridentinum sess. 24. c. 6. Unum est RAPTUS. nam inter raptorem, & raptam, quamdiu est sub potestate raptoris, nō potest intercedere matrimonium validum. † Quod intelligendū est, si raptus fiat causa contrahendi matrimonium, non si fiat causa libidinis. Ita Sanchez t. 2. l. 7. disp. 13. n. 4. & declaravit S. Congr. apud Mazillam. Quamvis contrarium doceat, & aliam declarationem adducat S. v. matrim. n. 9. Item nisi apta consentiat, nam secus non confurget impedimentum, esto quod injuria parentibus inferatur. Sanch. nu. 3. contra S. ubi sup. quia Concil. solum respexit libertati nuptiarum, ne scilicet virgines nubere cogerentur. p. 3. tr. 4. ref. 261. nec habet locum hoc impedimentum, si mulier rapiat vicum. p. 10. tr. 16. ref. 83.

In ordine ad matrimonium.

23. Alterum Concilii impedimentum est, si matrimonium sit clandestinum. Debet enim celebrari coram Parocho, & duobus testibus, ut dicemus V. Matrimo-
nium quoad Parochum, & testes. Hic solum addo duo. Primum est: Pont. li. 5. c. 9. & alios docere, quod ubi Concil. non est receptum; ibi matrimonium absque Parocho, & testibus contrahi possit, non solum ab incolis, sed etiam ab advenis, licet eō accedant animo sic contrahendi, mox in domicilium reverturi, quia lex generalis non obligat personas, nisi dependenter à loco, in quo recipiatur: unde Itali v. g. in Gallia non tenentur legibus Concilii: & eo procedentes etiam hoc animo, uterentur jure suo, quia talis transitus ob talem finem non est prohibitus, ac proinde nec dolum, aut fraudē adhiberent. l. nullus videtur 55. de reg. jur. & l. cum creditor. ff. de furtis. Sed contrarium docet Sylv. v. matrimonium 8. & declaravit Sac. Congreg. an. 1628. apud Zypdum lib. 4. tit. de spons. & matr. c. 5. p. 6. tr. 7. ref. 19.

24. Alterum est, impedimenta juris antiqui quæ per Trident. sublata sunt, censeri à Zypd. tit. de congreg. spir. conf. 1. sublata, etiam ubi Concil. non est receptum, & promulgatum, nam promulgatio Romana, quæ sola ad onera non fuit sufficiens, sufficiens fuit ad juvamina, & ad tollenda onera, quia ad hoc ob jus libertatis multo pauciora sufficiunt, quàm requirantur ad onera imponenda. Et credendum est, Concilii intentionem fuisse ubi servari per omnia temporum, & locorum injuria non permittit ibi observari debere, & posse saltem possibiliter, nam extrà Italiã raræ sunt provinciæ, in quibus quoad omnia sit receptum. Quam sententiam licet non esse improbabilem existimen eū Præposito in 2. 2. q. 95. disp. 1. dub. 7. num. 27. ejus tamen judicium ad Sac. Sedem, sacramq; Interpretum Congreg. remitto. p. 6. tr. 8. ref. 26.

Et hæc sunt matrimonii impedimenta, quibus Princeps laicus non potest aliud superaddere, ut dicemus V. Statutum laicalemum 4. Qui autem in illis valeat dispensare, V. Dispensare dictum est.

Nun a

25. Raptus

Et defectus Parochi & testium. Sed an hoc impedimentum, ubi Tridentinum non est receptum, habeat locum in peregrinis locorum subjectionum.

Et an illorum incola adhuc deinceps impenitentis, juris antiqui per Tridentinum sublatis.

Raptus commissus à femina, nec ipsa consentiente non est impedimentum.

25. Raptus commissus à femina si rapiat juvenem per suos ad contrahendum cum illo non est impedimentum, & est probabilis: Sanchez & alii p. 10. tr. 16. ref. 83. irritat tamen sponsalia. Cornejo, & alii ib. §. Sed sic obiter, & non dicitur raptus, si puella consenserit invitis parentibus. Mart. à S. Joseph, & alii ib. §. Nota hic etiam. Vide verb. matrimonium.

I N C E N D I U M.

Nec pater familias.

1. Quando casu, vel fortuito incenditur domus conducta, non tenetur conductor, ad resarciendum, cum neque de culpa levissima tenetur, cum nemo quaeritur comburere, vel sua bona. Ulpianus. Unde si famulus, qui fidelis semper extitit, & semper pro tali putabatur, & fuit causa incendi, non tenetur pater familias ad damnum domesticorum, secus autem si talis non erat; & si pars domus que comburitur destruat, non tenetur ad restitutionem. Turrian. p. 9. tr. 7. ref. 31.

2. Si stabularius ignem, aut candelam in stabulo, focaria in culina, lotrices in lavatrina, aut tale quid deliquerunt. Pater familias de damno tenetur, nisi, ut dixi, famulus ille pro fideli, aut diligenti reputatus fuerit. In quo casu non tenetur Pater familias. Sic Berlichius.

3. Adverte res in incendio periclitantes non haberi pro derelictis.

I N C E S T U S.

Incestus est illicitus concubitus inter consanguineos, vel affines, sive conjunctos.

1. Incestus est illicitus concubitus inter consanguineos, vel affines in gradu prohibito, sive sit affinitas carnalis, de qua V. Affinitas, sive etiam spiritualis, aut legalis, juxta dicta V. Impedimenta. p. 3. tract. 4. ref. 140. §. Non reticeam. An coitus inter masculos cognatos, sit incestus, & an incestus in diversa linea, & gradu sint ejusdem speciei. Vide V. Circumstantia à num 18.

Aliqui prius in primo, aut secundo gradu, impedit vi-

2. Incestus cum consanguinea uxoris in primo, aut secundo gradu, impedit vi-

rum à jure petendi debitum, in aliis gradibus non item, quia de his jus canonici non disposuit. Pontius lib. 7. cap. 13. num. 6. contra Comitolium lib. 1. quest. 138. num. 2. part. 3. tr. 5. ref. 19. part. 11. tract. 5. ref. 38.

3. Potest autem talis vir ad debitum dispensari ab Episcopo, & à Confessario potest ab Episcopo Regulari secundum Lezanam tom. 1. Episcopo. v. Affinitas, num. 4. & 5. deputato tamen Et à Confessario superiore monasterii specialiter (quasi sario Regulari deputatio durat ad libitum superioris, & per ejus mortem spirat) in Sacramento dam privilegium Confessionis, & in Religionis domibus ac Ecclesiis tantum. Idque ex quodam privilegio concesso Monachis Monasterii S. Benedicti Congregat. Vallisoletan. Olim poterant hoc ipsum etiam extra Confessionem, extra propriam Ecclesiam, & probabiliter etiam absque deputatione, ex oraculis Julii II. & Pii V. apud Rodriguez tom. 1. qu. 63. art. 1. ut docuimus, part. 3. tract. 2. ref. 14. & part. 5. tract. 13. resol. 46. in fine. Sed hodie hæc oracula non suffragantur, stante decreto S. D. N. Urbani Alias felicis anni 1631. omnia oracula revocante, parte 6. tractat. 8. resolut. 32.

I N D U L G E N T I A.

1. Indulgentia est remissio pœne temporalis pro peccatis actualibus debita extra sacramentum facta ex thesauro Ecclesiastici dispensatione. *Indulgentia quid?*

2. Indulgentias concedere possunt Papa, Cardinales, Episcopi, & Legati Pontificis, & Papa quidem plenarias, perpetuas, & per totum orbem: reliqui 40. tantum dierum (præter Cardinales, qui concedere possunt 100. dierum) temporaneas (præter Legatum, qui concedere potest perpetuas c. finde off. leg.) & uniuscuique in sua diœcesi, legatione, & provincia. Concilium generale, Capitulum sede vacante, Prælati inferiores Episcopo, etiam Episcopali jurisdictione gaudentes, aut Archiepiscopi, Indulgentias concedere non possunt. Ita Faber in 4. d. 19. quest. un. disp. 38. c. §. num. 148.

An